

Författningsfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 47 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2005 som rör rikets styrelse.

Utskottet föreslår att riksdagen ger regeringen till känna vad utskottet anför om att låta utreda behovet av åtgärder för att förstärka skyddet mot försämringar av politiskt förtroendevaldas situation på arbetsplatsen på grund av uppdraget. I övrigt anser utskottet att riksdagen bör avslå samtliga motioner. Till betänkandet har fogats 14 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 10	5
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
Grundlagsutredningens och Ansvarskommitténs uppdrag	7
Federalt statsskick	8
Vissa frågor inom ramen för Grundlagsutredningens eller Ansvarskommitténs uppdrag	10
Rätt att inneha förtroendeuppdrag	10
Avskaffande av krav på svenskt medborgarskap	13
Motionsförslag behandlade i förenklad ordning	16
Reservationer	18
1. Federalt statsskick, punkt 1 (c)	18
2. Avskaffande av krav på svenskt medborgarskap, punkt 3 (mp)	19
3. Skydd för äganderätten, punkt 4 (m, fp, kd, c)	19
4. Övriga frågor inom ramen för Grundlagsutredningens eller Ansvarskommitténs uppdrag, punkt 5 (kd, c)	20
5. Monarkins avskaffande, punkt 6 (v, mp)	20
6. Bekännelsekravet i successionsordningen, punkt 7 (fp, v, mp)	21
7. Statschefens uppgifter, punkt 8 (v, mp)	21
8. Statschefens immunitet, punkt 9 (v, mp)	22
9. Övriga motionsförslag behandlade i förenklad ordning, punkt 10 (m)	22
10. Övriga motionsförslag behandlade i förenklad ordning, punkt 10 (fp)	23
11. Övriga motionsförslag behandlade i förenklad ordning, punkt 10 (kd)	23
12. Övriga motionsförslag behandlade i förenklad ordning, punkt 10 (v)	24
13. Övriga motionsförslag behandlade i förenklad ordning, punkt 10 (c)	24
14. Övriga motionsförslag behandlade i förenklad ordning, punkt 10 (mp)	25
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	26
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	26

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Federalt statsskick**

Riksdagen avslår motion 2005/06:K445 yrkandena 4 och 6.

Reservation 1 (c)

2. **Rätt att inneha förtroendeuppdrag**

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att låta utreda behovet av åtgärder för att förstärka skyddet mot försämringar av politiskt förtroendevaldas situation på arbetsplatsen på grund av uppdraget. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2005/06:K455 yrkande 2.

3. **Avskaffande av krav på svenskt medborgarskap**

Riksdagen avslår motion 2005/06:A258 yrkande 17.

Reservation 2 (mp)

Vissa frågor inom ramen för Grundlagsutredningens eller Ansvarskommitténs uppdrag

4. **Skydd för äganderätten**

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:MJ523 yrkande 1 och 2005/06:N480 yrkande 5.

Reservation 3 (m, fp, kd, c)

5. **Övriga frågor inom ramen för Grundlagsutredningens eller Ansvarskommitténs uppdrag**

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:K269 yrkandena 5–8, 2005/06:K319 yrkande 5, 2005/06:K390, 2005/06:K445 yrkande 3 och 2005/06:L375 yrkandena 6 och 7.

Reservation 4 (kd, c)

Motionsförslag behandlade i förenklad ordning

6. **Monarkins avskaffande**

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:K347, 2005/06:K352, 2005/06:K355, 2005/06:K375 och 2005/06:K418 yrkande 1.

Reservation 5 (v, mp)

7. **Bekännelsekravet i successionsordningen**

Riksdagen avslår motion 2005/06:K379.

Reservation 6 (fp, v, mp)

8. Statschefens uppgifter

Riksdagen avslår motion 2005/06:K418 yrkandena 2–5.

Reservation 7 (v, mp)

9. Statschefens immunitet

Riksdagen avslår motion 2005/06:K255.

Reservation 8 (v, mp)

10. Övriga motionsförslag behandlade i förenklad ordning

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Reservation 9 (m)

Reservation 10 (fp)

Reservation 11 (kd)

Reservation 12 (v)

Reservation 13 (c)

Reservation 14 (mp)

Stockholm den 2 februari 2006

På konstitutionsutskottets vägnar

Göran Lennmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lennmarker (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Pär Axel Sahlberg (s), Inger Jarl Beck (s), Ingvar Svensson (kd), Mats Einarsson (v), Anders Bengtsson (s), Henrik S Järrel (m), Helene Petersson (s), Helena Bargholtz (fp), Kerstin Lundgren (c), Billy Gustafsson (s), Nils Fredrik Aurelius (m), Karin Åström (s), Gustav Fridolin (mp) och Liselott Hagberg (fp).

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 10

Motion	Motionärer	Yrkanden
10. Övriga motionsförslag behandlade i förenklad ordning		
2005/06:K208	Rolf Gunnarsson (m)	
2005/06:K213	Carl-Axel Roslund (m)	
2005/06:K219	Peter Danielsson och Tobias Billström (båda m)	
2005/06:K288	Gustav Fridolin m.fl. (mp)	6
2005/06:K298	Karin Svensson Smith m.fl. (-, fp, c)	
2005/06:K343	Torsten Lindström (kd)	
2005/06:K374	Louise Malmström (s)	
2005/06:K387	Ingvar Svensson m.fl. (kd)	
2005/06:K411	Elizabeth Nyström och Ulla Löfgren (båda m)	
2005/06:K420	Kerstin Lundgren m.fl. (c)	1
2005/06:K421	Sven Gunnar Persson (kd)	
2005/06:K430	Tobias Krantz m.fl. (fp)	7
2005/06:K438	Tasso Stafilidis (v)	
2005/06:K449	Henrik S Järrel (m)	1
2005/06:K450	Tobias Krantz m.fl. (fp)	4
2005/06:K451	Tobias Krantz m.fl. (fp)	2
2005/06:Ju384	Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -)	2
2005/06:Sf389	Sven Brus m.fl. (kd)	31
2005/06:T379	Jörgen Johansson (c)	3
2005/06:T558	Peter Pedersen m.fl. (v)	4
2005/06:T608	Johnny Gylling m.fl. (kd)	7

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlas 47 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2005 som rör rikets styrelse. Härav avstyrker utskottet i förklarad form 32 motionsyrkanden som rör förslag som utskottet har tagit ställning till och avstyrkt i tidigare motionsbetänkanden under mandatperioden.

Utskottets överväganden

Grundlagsutredningens och Ansvarskommitténs uppdrag

Grundlagsutredningen

Regeringen beslutade den 1 juli 2004 (dir. 2004:96) att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté, Grundlagsutredningen (Ju 2004:11), med uppgift att göra en samlad översyn av regeringsformen. Kommitténs arbete skall framför allt koncentreras och inriktas på att stärka och fördjupa den svenska folkstyrelsen, att öka medborgarnas förtroende för demokratins funktionssätt och att höja valdeltagandet. I uppdraget ingår därför att göra en utvärdering och översyn av hela valsystemet samt av de bestämmelser som reglerar regeringsbildningsprocessen och förhållandet mellan riksdag och regering i övrigt.

Kommittén ges enligt direktiven vida ramar för sitt arbete. Den är i princip oförhindrad att ta upp alla frågor som kan anses falla inom ramen för de frågeställningar som kommittén har i uppdrag att se över.

Uppdraget omfattar dock inte de grundläggande principer för statsskicket som slås fast i regeringsformens inledande bestämmelser och inte heller det förhållandet att Sverige är en monarki.

Sålunda skall kommittén utreda frågorna om lagprövning och om det finns behov av en författningsdomstol. I det sammanhanget skall kommittén också undersöka om det finns behov av att tydliggöra domstolarnas roll i det konstitutionella systemet. För det fall utredningen finner skäl att föreslå förändringar i dessa avseenden är utredningen oförhindrad att också pröva om det finns behov av att i övrigt föreslå förändringar vad gäller skyddet för grundläggande fri- och rättigheter. I uppdraget ingår härutöver att se över möjligheten att öka öppenheten vid tjänstetillsättningar.

När det gäller kommunala frågor innefattande regionfrågor, kompetensfördelningsfrågor och kommunalt självstyre, konstateras det i direktiven till Grundlagsutredningen att dessa frågor i stort faller inom det uppdrag som Ansvarskommittén (Fi 2003:02) har. Vidare erinras om att det i Ansvarskommitténs uppdrag också ingår att bedöma behovet av förändringar i uppgifts- och ansvarsfördelningen mellan de statliga och kommunala nivåerna. I den utsträckning Ansvarskommitténs arbete kan komma att förutsätta ändringar i regeringsformen eller i andra författningar av konstitutionell natur bör dessa emellertid hanteras inom ramen för den författningsöversyn som Grundlagsutredningen har i uppdrag att utföra. Regeringen avser i sådant fall att genom tilläggsdirektiv komplettera kommitténs uppdrag.

Kommittén skall föreslå de grundlagsändringar och andra lagändringar som den finner motiverade. Om kommittén bedömer det som lämpligt står det kommittén fritt att redovisa sitt arbete i ett eller flera delbetänkanden.

Kommittén skall redovisa sitt uppdrag senast den 31 december 2008.

Ansvarskommitténs uppdrag såvitt avser anslutande frågor

I tilläggsdirektiv till Ansvarskommittén (dir. 2004:93), som beslutades av regeringen den 23 juni 2004, anförs bl.a. att kommittén i den andra etappen av sitt uppdrag skall analysera och bedöma om struktur och uppgiftsfördelning inom staten och mellan staten, landstingen och kommunerna behöver förändras. Syftet är dels att förbättra samhällsorganisationens möjligheter att hantera framtidens välfärdsåtaganden och bidra till ökad tillväxt inom ramen för hållbar utveckling, dels att förbättra medborgarnas möjligheter till inflytande, insyn och ansvarsutkrävande genom att skapa en tydligare samhällsorganisation. Kommittén skall där den finner det motiverat föreslå förändringar. Utgångspunkten för kommitténs arbete skall vara en välfärd på lika villkor och efter behov som styrs demokratiskt och är solidariskt skattefinansierad. I detta sammanhang anges begreppet likvärdighet vara centralt. I sammanhanget anförs vidare bl.a. att fördelningen av ansvar mellan staten, landstingen och kommunerna inte är en gång för alla given. Det är därför viktigt att kommittén genom sina förslag skapar förutsättningar för en struktur och uppgiftsfördelning som främjar hållbar utveckling och som möjliggör en anpassning i takt med samhällsutvecklingen. Om kommittén finner att förslag som den avser att lämna nödvändiggör ändringar av grundlag eller annan författning som rör konstitutionella ämnen, skall den anmäla detta till regeringen. Ansvarskommittén skall redovisa resultaten av sitt arbete senast den 28 februari 2007.

Federalt statskick

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår en motion om införande av en grundlag som upprättar ett federalt statskick, och om tilläggsdirektiv till Ansvarskommittén och Grundlagsutredningen med innebörden att ett förslag till en sådan grundlag skall utarbetas.

Jämför reservation 1 (c).

Motionen

I motion 2005/06:K445 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 4 föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en grundlag som bygger på federalismens principer. I motionen förordas att författningen i en kompetens katalog skall ange vilka kompe-

tensområden eller befogenheter staten respektive regionerna har samt vilka kompetenser som är delade. De områden som inte preciseras i författningen skall enligt motionen per automatik tillfalla den lägsta nivån, dvs. kommunerna. Vidare skall enligt motionärerna kompetenskatalogen kompletteras av en nationell rättighetslagstiftning som anger vilka rättigheter medborgarna har. I motionen förordas att regioner och kommuner skall ha rätt att skriva sina egna förordningar beträffande de områden där de har kompetens. Regionerna skall vidare enligt motionen ha traktaträtt inom sina kompetensområden, vilket innebär att gränsregioner skall slippa gå via staten för att besluta om samarbete med grannlandet i regionala frågor. Det skall även enligt motionärernas uppfattning stå kommuner och regioner fritt att sinsemellan vidta omdispositioner inom ramen för sina kompetensområden. Slutligen skall det enligt motionen finnas möjlighet för regioner och stat att genom ömsesidigt förpliktande avtal bestämma att staten skall ta över ansvaret för uppgifter som enligt grundlagen tillfaller regionerna. I samma motion yrkande 6 föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge tilläggsdirektiv till Ansvarskommittén och Grundlagsutredningen. Motionärerna anför bl.a. att ingen av utredningarna på allvar får göra upp med enhetsstaten. De menar att Grundlagsutredningen och Ansvarskommittén bör få tilläggsdirektiv som ger dem ett bredare mandat att stöpa om regeringsformen, och som även ger dem ett bredare mandat att samarbeta med varandra.

Gällande bestämmelser

I den inledande portalparagrafen i 1 kap. regeringsformen, som har rubriken Statsskickets grunder, anges att all offentlig makt i Sverige utgår från folket. Den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning och på allmän och lika rösträtt. Den förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statsskick och genom kommunal självstyrelse. Enligt 4 § samma kapitel är riksdagen folkets främsta företrädare. Med detta markeras enligt förarbetena att medborgarna regionalt och lokalt kan ha andra företrädare (SOU 1972:15 s. 121). I Gustaf Petréns och Hans Ragnemalms grundlagskommentar anförs i anslutning till detta lagrum att riksdagsledamöterna på riksplenet ensamma är folkets företrädare; på lokal och regional nivå tillkommer medlemmarna av de kommunala församlingarna. Riksdagen blir det dominerande centrala organet just därför att det ensamt företräder hela det folk varifrån all offentlig makt utgår (Gustaf Petrén och Hans Ragnemalm, Sveriges grundlagar och tillhörande författningar med förklaringar, 1980, s. 24).

Utskottets ställningstagande

De frågor som aktualiseras i motion 2005/06:K445 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 4 och yrkande 6 berör grunddragen i statsskicket. Utskottet anser inte att det finns skäl att överväga en förändring av den nuvarande ordningen med riksdagen som främsta företrädare för hela det folk

varifrån all offentlig makt utgår. Det är följaktligen inte heller påkallat att ge Grundlagsutredningen och Ansvarskommittén tilläggsdirektiv med en sådan inriktning som förespråkas i motionen. Av de skäl som nu anförts bör motionen avslås.

Vissa frågor inom ramen för Grundlagsutredningens eller Ansvarskommitténs uppdrag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår med hänvisning till pågående utredningsarbete att riksdagen avslår motioner om fördelning av offentlig makt och uppgifter, människors deltagande i demokratin, regeringsbildningen, en förstärkt rättsstat, grundlagsskydd för kommunal självstyrelse, grundlagsskydd mot diskriminering på grund av könsidentitet och skydd för äganderätten.

Jämför reservationerna 3 (m, fp, kd, c) och 4 (kd, c).

Utskottets ställningstagande

I motion 2005/06:K269 av Göran Lennmarker m.fl. (m) yrkandena 5–8, motion 2005/06:K390 av Ingvar Svensson m.fl. (kd), motion 2005/06:K445 av Maud Olofsson m.fl. (c) yrkande 3, motion 2005/06:K319 av Jörgen Johansson (c) yrkande 5 motion 2005/06:L375 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 6 och 7, motion 2005/06:MJ523 av Kerstin Lundgren m.fl. (c) yrkande 1 och motion 2005/06:N480 av Göran Hägglund m.fl. (kd) yrkande 5 tas upp frågor om fördelning av offentlig makt och uppgifter, människors deltagande i demokratin, regeringsbildningen, en förstärkt rättsstat, grundlagsskydd för kommunal självstyrelse, grundlagsskydd mot diskriminering på grund av könsidentitet och skydd för äganderätten som faller inom ramen för Grundlagsutredningens eller Ansvarskommitténs uppdrag. När det gäller dessa frågor anser utskottet att resultatet av det arbete som bedrivs av de båda kommittéerna bör avvaktas. Motionerna avstyrks.

Rätt att inneha förtroendeuppdrag

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen ger regeringen till känna vad utskottet anför om att låta utreda behovet av åtgärder för att förstärka skyddet mot försämringar av politiskt förtroendevaldas situation på arbetsplatsen på grund av uppdraget.

Motionen

I motion 2005/06:K455 av Helena Höij m.fl. (kd) yrkande 2 föreslås riksdagen tillkännage för regeringen att en utredning bör få i uppdrag att föreslå en generell rätt att inneha offentliga uppdrag. Motionärerna konstaterar i sammanhanget bl.a. att det inte finns någon lagbestämmelse som direkt garanterar rätten för en valbar person att inneha ett offentligt politiskt förtroendeuppdrag i kommunala organ, landstingsorgan och riksdagsanknutna organ.

Gällande ordning

Riksdagsledamot och ersättare får enligt 4 kap. 6 § regeringsformen fullgöra uppdrag som ledamot utan hinder av tjänsteuppgift eller annan sådan förpliktelse som åligger honom. Uppdraget som ledamot (eller ersättare) tar alltså rättsligt över skyldighet att fullgöra tjänst eller uppdrag som inte låter sig förena med ledamotsuppdraget. Däremot kan man enligt förarbetena inte av grundlagsstadgandet dra den slutsatsen att en arbetsgivare är skyldig att behålla eller återta en anställd som har avbrutit sin anställning för utövande av uppdraget som riksdagsledamot (SOU 1972:15 s. 135). I motiven har vidare uttalats att en riksdagsledamot inte bör kunna åberopa bestämmelsen såvitt gäller egna åtaganden annat än i fråga om uppgift som förutsätter ledamotens personliga insats i en sådan omfattning att ledamotens medverkan i riksdagsarbetet skulle få bli mera allvarligt lidande, se prop. 1973:90 s. 262.

I 4 kap. 7 § regeringsformen ges bestämmelser om möjlighet för riksdagsledamot att lämna sitt uppdrag och om skiljande från uppdraget före valperiodens utgång. En riksdagsledamot får inte lämna uppdraget utan riksdagens medgivande. I 7 kap. 11 § riksdagsordningen finns en motsvarande bestämmelse om att den som har utsetts till ett uppdrag genom val av riksdagen inte får undandra sig uppdraget utan att riksdagen medger det. Det följer också av 4 kap. 7 § regeringsformen att en ledamot får skiljas från uppdraget endast om Valprövningsnämnden inte funnit honom behörig att inneha uppdraget, eller domstol beslutat därom på grund av att han genom brott visat sig uppenbarligen olämplig för uppdraget. Domstolen kan besluta om detta, om det för brottet är stadgat fängelse i minst två år (20 kap. 4 § brottsbalken). Från senare år kan noteras två fall där en domstol funnit en riksdagsledamot skyldig till ett sådant brott och förutom straffrättslig påföljd beslutat om avsättning av ledamoten (RH 1997:48 och Svea hovrätts dom den 1 juli 2001 i mål B1195-01).

Bestämmelser om förtroendevalda i kommunerna finns i 4 kap. kommunallagen (1991:900). Med förtroendevalda avses enligt 1 § ledamöter och ersättare i fullmäktige, nämnder och fullmäktigeberedningar samt revisorer och revisorsersättare. Vidare avses med förtroendevalda ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen, förbundsstyrelsen eller annan nämnd, de beslutande församlingarnas beredningar samt revisorer och revisorsersättare i ett kommunalförbund.

Om en förtroendevald upphör att vara valbar, upphör också uppdraget genast. Fullmäktige får dock – efter de ändringar som gjordes i kommunallagen till följd av demokratipropositionen – besluta att en förtroendevald som valts av fullmäktige får ha kvar sina uppdrag under återstoden av mandattiden (8 §). Regeringen framhöll i propositionen att denna möjlighet endast kunde ges förtroendevalda i nämnder och fullmäktigeberedningar samt revisorer och revisorsersättare, medan ledamöterna i fullmäktige, som är utsedda direkt av väljarna i de kommunala valen, inte omfattades. Att ge fullmäktige möjlighet att besluta om dispens från valbarhetskravet för fullmäktigeledamöter skulle strida mot väljarnas exklusiva rätt att utse fullmäktigeledamöter.

Förtroendevalda har rätt till den ledighet från sina anställningar som behövs för att de skall kunna fullgöra sina uppdrag. Ledigheten skall omfatta tid för möten i kommunala organ, för andra möten som är nödvändiga för uppdragen, för resor till och från mötena och för behövlig dygnsvila omedelbart före eller efter mötena. Detta följer av 11 §. I förarbetena till motsvarande bestämmelser i 1977 års kommunallag förutsattes att den förtroendevaldes situation på arbetsplatsen inte skall försämrans på grund av förtroendeuppdraget. Det föredragande statsrådet uttalade även att frågor rörande den förtroendevaldes anställningsvillkor, arbetsförhållanden, ersättare m.m. bör regleras avtalsvägen efter behov. Vidare betonades betydelsen av att kommunerna och landstingskommunerna har en sammanträdessplanering som ger arbetsgivarna och arbetstagarna tillfälle att planera behovet av ledighet och vikarier. Avslutningsvis uttalade det föredragande statsrådet att han avsåg att följa utvecklingen på detta område i framtiden. Om erfarenheterna visar att mera detaljerade lagregler skulle vara att föredra ämnade han återkomma i frågan (prop. 1975/76:187 s. 230–231).

Om en förtroendevald vill avgå skall fullmäktige enligt 9 § befria den förtroendevalde från uppdraget om det inte finns särskilda skäl mot det. I och för sig finns det en grundläggande skyldighet att ta emot ett kommunalt förtroendeuppdrag och att inneha uppdraget under hela mandattiden (jfr RÅ 1979 Ab 475). Den som vill avgå måste utverka ett beslut av fullmäktige. Bestämmelsen gör det dock svårt för fullmäktige att i praktiken mobilisera något särskilt skäl av sådan tyngd att en valbar person mot sin vilja kan tvingas att ta emot eller fullgöra ett uppdrag. Ett rent obstruktions-syfte kan anses som giltig grund för avslag, jfr prop. 1975/76:187 s. 230 och 351.

Fullmäktige får enligt 10 § återkalla uppdraget för en förtroendevald som valts av fullmäktige, om den förtroendevalde har vägrats ansvarsfrihet eller genom en dom som har vunnit laga kraft har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller däröver. Fullmäktige får även återkalla uppdragen för samtliga förtroendevalda i en nämnd när den politiska majoriteten i nämnden inte längre är densamma som i fullmäktige eller vid förändringar i nämndorganisationen.

Beträffande rätten till tjänstledighet för arbetstagare hos myndigheter under regeringen, dock inte affärsverken, hänvisas i tjänstledighetsförordningen (1984:111) till bl.a. bestämmelserna i dels 4 kap. 6 § regeringsformen för rätt att fullgöra uppdrag som ledamot av riksdagen, dels 4 kap. 11 § kommunallagen för att fullgöra kommunala förtroendeuppdrag.

Utskottets ställningstagande

Gällande bestämmelser om fullgörande av politiska förtroendeuppdrag vilar på den grundläggande förutsättningen att den valdes situation på arbetsplatsen inte skall försämrats på grund av uppdraget. En annan utgångspunkt som legat till grund för lagstiftningsarbetet på området är att dessa frågor i första hand bör regleras avtalsvägen efter behov. I sammanhanget har även framhållits betydelsen av en sammanträdesplanering som gör det möjligt för arbetsgivarna och arbetstagarna att planera behovet av ledighet och vikarier.

Utskottet anser att regeringen i lämpligt sammanhang skall låta utreda behovet av åtgärder för att förstärka skyddet för politiskt förtroendevalda mot försämringar av deras situation på arbetsplatsen på grund av uppdraget. Om en utbyggd lagreglering skulle visa sig vara att föredra, förutsätter utskottet att regeringen lämnar förslag härom till riksdagen och därvid beaktar eventuella konsekvenser för bl.a. arbetsrättslig lagstiftning. Ifall ett sålunda förstärkt skydd förutsätter ändringar i regeringsformen eller i andra författningar av konstitutionell natur bör dessa emellertid hanteras inom ramen för den författningsöversyn som Grundlagsutredningen har i uppdrag att utföra. Detta bör med delvis bifall till motion 2005/06:K455 yrkande 2 ges regeringen till känna.

Avskaffande av krav på svenskt medborgarskap

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår med hänvisning till pågående berednings- och utredningsarbete att riksdagen avslår en motion om genomförande av förslag om avskaffande av krav på svenskt medborgarskap som lagts fram av Kommittén om medborgarskapskrav i betänkandet Medborgarskapskrav i svensk lagstiftning (SOU 2000:106).

Jämför reservation 2 (mp).

Motionen

I motion 2005/06:A258 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -) yrkande 17 föreslås ett avskaffande av krav på svenskt medborgarskap för att erhålla vissa statliga tjänster och uppdrag m.m. Motionärerna menar att de förslag på borttagande av icke sakligt motiverade medborgarskapskrav som lagts

fram i betänkandet Medborgarskapskrav i svensk lagstiftning (SOU 2000:106) skall genomföras i de delar som ännu inte behandlats av riksdagen.

Gällande ordning

I 11 kap. 9 § tredje stycket regeringsformen anges i vilken utsträckning svenskt medborgarskap krävs för innehav eller utövande av offentliga anställningar (tjänster) eller uppdrag. Endast den som är svensk medborgare får inneha eller utöva domartjänst, ämbete som lyder omedelbart under regeringen, tjänst eller uppdrag såsom chef för myndighet som lyder omedelbart under riksdagen eller regeringen eller såsom ledamot av sådan myndighet eller dess styrelse, tjänst i Regeringskansliet närmast under statsråd eller tjänst såsom svenskt sändebud. Även i annat fall får endast den som är svensk medborgare inneha tjänst eller uppdrag, om tjänsten eller uppdraget tillsättes genom val av riksdagen. I övrigt får krav på svenskt medborgarskap för behörighet att inneha eller utöva tjänst eller uppdrag hos staten eller kommun uppställas endast i lag eller enligt förutsättningar som anges i lag.

I övrigt uppställs krav på svenskt medborgarskap för statliga anställningar främst i lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA). Enligt 5 § får bara svenska medborgare ha en anställning som åklagare eller polis eller ha en militär anställning. I 6 § första stycket ges regeringen befogenhet att föreskriva, eller för särskilda fall besluta, att vissa kategorier av anställningar skall förbehållas svenska medborgare, nämligen

- anställning inom Regeringskansliet eller utrikesförvaltningen,
- statlig anställning som kan vara förenad med myndighetsutövning eller handläggning av frågor som rör förhållandet till andra stater eller till mellanfolkliga organisationer och
- statlig anställning som kan medföra kännedom om förhållanden som är av betydelse för landets säkerhet eller för andra viktiga, allmänna eller enskilda ekonomiska intressen.

De befogenheter som regeringen har enligt andra och tredje punkterna ovan utövas i fråga om arbetstagare hos riksdagen eller dess myndigheter av riksdagen eller den myndighet som riksdagen bestämmer (6 § andra stycket LOA).

Därutöver uppställs krav på svenskt medborgarskap som behörighetsvillkor för offentliga anställningar eller uppdrag i olika författningar som har lagstöd i 11 kap. 9 § tredje stycket regeringsformen eller i 6 § LOA.

Utredningsförslag om avskaffande av medborgarskapskrav

Kommittén om medborgarskapskrav överlämnade i december 2000 sitt betänkande *Medborgarskapskrav i svenskt lagstiftning* (SOU 2000:106). I betänkandet analyseras lagar och andra författningar där det ställs krav på medborgarskap eller andra krav relaterade till medborgarskap.

Kommittén anser att dagens krav på svenskt medborgarskap för anställningar och uppdrag med anknytning till riksdagen bör behållas. Föreskriften i 11 kap. 9 § regeringsformen tredje stycket om att endast svenska medborgare får inneha eller utöva tjänst eller uppdrag såsom chef för myndighet som lyder omedelbart under riksdagen eller såsom ledamot av sådan myndighet eller dess styrelse bör dock enligt kommitténs uppfattning tas bort.

Kommittén föreslår att föreskrifterna i 11 kap. 9 § tredje stycket regeringsformen om krav på svenskt medborgarskap för tjänst i Regeringskansliet närmast under statsråd och tjänst som svenskt sändebud tas bort. Det skall i stället ankomma på regeringen att med stöd av 6 § första stycket LOA reglera frågan om medborgarskapskrav för nämnda anställningar. Vidare föreslås ett avskaffande av kravet enligt samma lagrum på svenskt medborgarskap för att inneha ämbete som lyder omedelbart under regeringen och för att inneha eller utöva tjänst eller uppdrag såsom chef för myndighet som lyder omedelbart under regeringen eller såsom ledamot av sådan myndighet eller styrelse. Kommittén förordar i stället en ordning där det ankommer på regeringen att aktivt ta ställning till i vilka fall svenskt medborgarskap bör uppställas som behörighetsvillkor.

I fråga om anställningar och uppdrag vid domstolarna och domstolsliknande nämnder m.m. föreslås i betänkandet att även utläningar som är folkbokförda bör vara valbara som nämndemän och jurymän. Likaså bör det inte krävas svenskt medborgarskap för att få tjänstgöra som notarie i tings- och länsrätt. Beträffande övriga anställningar där befattningshavarna inte har några dömande uppgifter föreslås, med undantag för fiskalsaspiranter, att kravet på svenskt medborgarskap tas bort. Slutligen föreslås att medborgarskapskravet tas bort för ledamöterna i Rättshjälpsnämnden, gode män vid fastighetsbildningsförrättning och synemän vid arrendesyn.

Vad gäller övriga kategorier av anställningar och uppdrag gör kommittén bedömningen att det inte är sakligt motiverat att behålla medborgarskapskravet beträffande flertalet anställningar vid kronofogdemyndigheterna och överinspektörer vid Elsäkerhetsverket. Vidare innebär kommitténs förslag ett avskaffande av den särbehandling som föreligger beträffande utläningar såvitt avser ledamöter i övervakningsnämnderna, ledamöter i skattenämnderna, överförmyndare och ledamöter i överförmyndarnämnd samt ledamöter i styrelsen för allmän försäkringskassa och i socialförsäkringsnämnd.

Beträffande övriga medborgarskapskrav i lagstiftningen har kommittén gjort bedömningen att kravet bör tas bort för advokater, nyttjanderätt till vissa staten tillhöriga vattenfall, borgen för vissa delgivningskostnader i utlandet vid biträde av Justitiedepartementet, ledamöter i allmänningsstyrelser m.m. och för ledamöter i flottningsstyrelser.

Delar av kommitténs förslag har genomförts. Det gäller avskaffande av kravet på svenskt medborgarskap eller medborgarskap i annan stat inom Europeiska unionen (EU) för att få antas som ledamot av Sveriges advokat-

samfund samt kravet på svenskt medborgarskap för ledamöter i flottningstyrelier enligt lagen (1919:426) om flottning i allmän flottled, allmänningstyrelier enligt lagen (1952:166) om häradsallmänningar samt allmänningstyrelier och ekonominämnder enligt lagen (1952:167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna (prop. 2001/02:92, bet. 2001/02: JuU20, rskr. 2001/02:247). I propositionen som legat till grund för denna reform har angetts att kommitténs övriga förslag om avskaffande av medborgarskapskrav och andra krav relaterade till medborgarskap är föremål för fortsatt beredning i Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att de delar av Kommitténs om medborgarskapskrav förslag som inte är genomförda bereds i Regeringskansliet. Till den del dessa förslag förutsätter grundlagsändring faller de dessutom inom ramen för Grundlagsutredningens uppdrag. Utskottet anser att resultatet av detta arbete bör avvaktas och föreslår därför att riksdagen avslår motionen.

Motionsförslag behandlade i förenklad ordning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motioner som rör tidigare behandlade motionsförslag beträffande antalet riksdagsledamöter, svenskt medborgarskap, monarkins avskaffande, bekännelsekravet i successionsordningen, statschefens uppgifter, statschefens immunitet, tidsbegränsning av uppdraget som riksdagsledamot, trängselskatt, Grundlagsutredningens uppdrag, statsråds bakgrund, förtroendevalda som lämnar sitt parti, författningskonvent, statsråds efterföljande verksamhet, val av riksrevisor, interkommunal skatteutjämning, tillsättning av högre statliga tjänster och författningsdomstol.

Jämför reservationerna 5 (v, mp), 6 (fp, v, mp), 7 (v, mp), 8 (v, mp), 9 (m), 10 (fp), 11 (kd), 12 (v), 13 (c) och 14 (mp).

I betänkandet tas upp motionsförslag som rör yrkanden beträffande antalet riksdagsledamöter, svenskt medborgarskap, monarkins avskaffande, bekännelsekravet i successionsordningen, statschefens uppgifter, statschefens immunitet, tidsbegränsning av uppdraget som riksdagsledamot, trängselskatt, Grundlagsutredningens uppdrag, statsråds bakgrund, förtroendevalda som lämnar sitt parti, författningskonvent, statsråds efterföljande verksamhet, val av riksrevisor, inomkommunal skatteutjämning, tillsättning av högre statliga tjänster och författningsdomstol som utskottet tidigare under mandatperioden har behandlat och avstyrkt i betänkandena 2002/03: KU26, 2003/04:KU5, 2003/04:KU9, 2003/04:KU13, 2003/04:KU14,

2004/05:KU23 och yttrande 2003/04:KU6y. Utskottet vidhåller denna bedömning och finner inte skäl att nu ta upp dessa frågor till närmare behandling.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Federalt statsskick, punkt 1 (c)

av Kerstin Lundgren (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om federalt statsskick. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:K445 yrkandena 4 och 6.

Ställningstagande

Jag anser att det i författningen i en kompetenscatalog skall anges vilka kompetensområden eller befogenheter staten respektive regionerna har samt vilka kompetenser som är delade. De områden som inte preciseras i författningen skall därvid per automatik tillfalla den lägsta nivån, dvs. kommunerna. Vidare skall kompetenscatalogen kompletteras av en nationell rättighetslagstiftning som anger vilka rättigheter medborgarna har. Regioner och kommuner skall ha rätt att skriva sina egna förordningar beträffande de områden där de har kompetens. Regionerna skall vidare ha traktaträtt inom sina kompetensområden, vilket innebär att gränsregioner skall slippa gå via staten för att besluta om samarbete med grannlandet i regionala frågor. Det skall även stå kommuner och regioner fritt att samsamma vidta omdispositioner inom ramen för sina kompetensområden. Slutligen skall det finnas möjlighet för regioner och stat att genom ömsesidigt förpliktande avtal bestämma att staten skall ta över ansvaret för uppgifter som enligt grundlagen tillfaller regionerna. Enligt min mening får varken Ansvarskommittén eller Grundlagsutredningen enligt sina direktiv på allvar göra upp med enhetsstaten. Grundlagsutredningen och Ansvarskommittén bör därför få tilläggsdirektiv som ger dem ett bredare mandat att stöpa om regeringsformen och som även ger dem ett bredare mandat att samarbeta med varandra. Detta bör med bifall till motion 2005/06:K445 yrkandena 4 och 6 ges regeringen till känna.

2. Avskaffande av krav på svenskt medborgarskap, punkt 3 (mp)

av Gustav Fridolin (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om avskaffande av krav på svenskt medborgarskap. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:A258 yrkande 17.

Ställningstagande

Representation och deltagande handlar inte bara om politiskt beslutande församlingar utan även om möjligheten och rätten att ta en aktiv del i samhällsutvecklingen, att påverka och driva opinion och att vilja ta ansvar. Alla personer bosatta i Sverige har rättigheter och skyldigheter och har ett likvärdigt ansvar för sitt och andras liv. Enligt min mening förutsätter detta att alla personer som är bosatta i Sverige med permanent uppehållstillstånd skall beredas möjlighet att söka tjänster och funktioner som i dag är förbehållna personer med svenskt medborgarskap. Jag anser därför att de förslag på borttagande av icke sakligt motiverade medborgarskapskrav som lagts fram i betänkandet Medborgarskapskrav i svensk lagstiftning (SOU 2000:106) skall genomföras i de delar som ännu inte behandlats av riksdagen. Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om detta.

3. Skydd för äganderätten, punkt 4 (m, fp, kd, c)

av Göran Lennmarker (m), Ingvar Svensson (kd), Henrik S Järrel (m), Helena Bargholtz (fp), Kerstin Lundgren (c), Nils Fredrik Aurelius (m) och Liselott Hagberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om skydd för äganderätten. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:MIJ523 yrkande 1 och 2005/06:N480 yrkande 5.

Ställningstagande

Vi menar att regeringen genom tilläggsdirektiv skall ge Grundlagsutredningen i uppdrag att lämna förslag med innebörden att den enskilda äganderätten erkänns som fundamental princip och ges grundlagsskydd. Den enskilda medborgaren måste kunna förutse i vilka situationer som den- nas mark eller byggnader kan tas i anspråk av det allmänna. Människors

rätt till egendom och mark skall inte kunna åsidosättas bara genom ett enkelt politiskt beslut. Regeringsformen måste här bli tydlig i hävdandet av äganderätten. Ersättningsreglerna måste bygga på marknadsvärde för den egendom som tas i anspråk. Även när nyttjanderätten inskränks skall marknadsmässig ersättning utgå. Det är också angeläget att grundlagsskyddet för den enskilda äganderätten anpassas till samhällsutvecklingen och att skyddet utökas så att det uttryckligen omfattar även annan egendom än mark och byggnader.

4. Övriga frågor inom ramen för Grundlagsutredningens eller Ansvarskommitténs uppdrag, punkt 5 (kd, c)

av Ingvar Svensson (kd) och Kerstin Lundgren (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om grundlagsskydd för kommunal självstyrelse. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:K319 yrkande 5, 2005/06:K390 och 2005/06:K445 yrkande 3 och avslår motionerna 2005/06:K269 yrkandena 5–8 och 2005/06:L375 yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Vi anser att regeringen genom tilläggsdirektiv skall ge Grundlagsutredningen i uppdrag att genomföra en utredning med syfte att fastställa en tydlig kommunal kompetens i grundlagen.

5. Monarkins avskaffande, punkt 6 (v, mp)

av Mats Einarsson (v) och Gustav Fridolin (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om monarkins avskaffande. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:K347, 2005/06:K352, 2005/06:K355, 2005/06:K375 och 2005/06:K418 yrkande 1.

Ställningstagande

Utskottet har inom ramen för förenklad motionshantering avstått från att närmare behandla motioner om monarkins avskaffande. Vi anser att utskottet borde ha tillstyrkt dessa motionsförslag och hänvisar till tidigare ställningstagande beträffande motsvarande frågor som kommer till uttryck i reservation i betänkande 2003/04:KU9.

6. Bekännelsekravet i successionsordningen, punkt 7 (fp, v, mp)

av Mats Einarsson (v), Helena Bargholtz (fp), Gustav Fridolin (mp) och Liselott Hagberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om bekännelsekravet i successionsordningen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:K379.

Ställningstagande

Utskottet har inom ramen för förenklad motionshantering avstått från att närmare behandla motionen om bekännelsekravet i successionsordningen. Vi anser att utskottet borde ha tillstyrkt detta motionsförslag och hänvisar till tidigare ställningstagande beträffande motsvarande frågor som kommer till uttryck i reservation i betänkande 2003/04:KU9.

7. Statschefens uppgifter, punkt 8 (v, mp)

av Mats Einarsson (v) och Gustav Fridolin (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om statschefens uppgifter. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:K418 yrkandena 2–5.

Ställningstagande

Utskottet har inom ramen för förenklad motionshantering avstått från att närmare behandla motionen om statschefens uppgifter. Vi anser att utskottet borde ha tillstyrkt detta motionsförslag och hänvisar till tidigare ställningstagande beträffande motsvarande frågor som kommer till uttryck i reservation i betänkande 2003/04:KU9.

8. Statschefens immunitet, punkt 9 (v, mp)

av Mats Einarsson (v) och Gustav Fridolin (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om statschefens immunitet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:K255.

Ställningstagande

Utskottet har inom ramen för förenklad motionshantering avstått från att närmare behandla motionen om statschefens immunitet. Vi anser att utskottet borde ha tillstyrkt detta motionsförslag och hänvisar till tidigare ställningstagande beträffande motsvarande frågor som kommer till uttryck i reservation i betänkande 2003/04:KU9.

9. Övriga motionsförslag behandlade i förenklad ordning, punkt 10 (m)

av Göran Lennmarker (m), Henrik S Järrel (m) och Nils Fredrik Aurelius (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om motionsförslag behandlade i förenklad ordning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:K208, 2005/06:K213 och 2005/06:Sf389 yrkande 31 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Ställningstagande

Utskottet har inom ramen för förenklad motionshantering avstått från att närmare behandla de motioner som finns upptagna i förslagspunkt 10. I fråga om de motionsförslag som vi ansett att utskottet borde ha tillstyrkt hänvisar vi till tidigare ställningstagande beträffande motsvarande frågor som kommer till uttryck i reservationer i betänkandena 2002/03:KU26 och 2003/04:KU9.

10. Övriga motionsförslag behandlade i förenklad ordning, punkt 10 (fp)

av Helena Bargholtz (fp) och Liselott Hagberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om motionsförslag behandlade i förenklad ordning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:K219, 2005/06:K420 yrkande 1, 2005/06:K430 yrkande 7 och 2005/06:K450 yrkande 4 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Ställningstagande

Utskottet har inom ramen för förenklad motionshantering avstått från att närmare behandla de motioner som finns upptagna i förslagspunkt 10. I fråga om de motionsförslag som vi ansett att utskottet borde ha tillstyrkt hänvisar vi till tidigare ställningstagande beträffande motsvarande frågor som kommer till uttryck i reservationer i betänkandena 2002/03:KU26, 2003/04:KU5, 2003/04:KU9 och 2004/05:KU23.

11. Övriga motionsförslag behandlade i förenklad ordning, punkt 10 (kd)

av Ingvar Svensson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om motionsförslag behandlade i förenklad ordning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:K298, 2005/06:K387, 2005/06:T379 yrkande 3, 2005/06:T558 yrkande 4 och 2005/06:T608 yrkande 7 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Ställningstagande

Utskottet har inom ramen för förenklad motionshantering avstått från att närmare behandla de motioner som finns upptagna i förslagspunkt 10. I fråga om de motionsförslag som jag ansett att utskottet borde ha tillstyrkt hänvisar jag till tidigare ställningstagande beträffande motsvarande frågor som kommer till uttryck i reservationer i betänkande 2004/05:KU23 och i avvikande mening i yttrande 2003/04:KU6y.

12. Övriga motionsförslag behandlade i förenklad ordning, punkt 10 (v)

av Mats Einarsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om motionsförslag behandlade i förenklad ordning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:K219 och 2005/06:K374 samt avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Ställningstagande

Utskottet har inom ramen för förenklad motionshantering avstått från att närmare behandla de motioner som finns upptagna i förslagspunkt 10. I fråga om de motionsförslag som jag ansett att utskottet borde ha tillstyrkt hänvisar jag till tidigare ställningstagande beträffande motsvarande frågor som kommer till uttryck i reservationer i betänkandena 2003/04:KU9 och 2004/05:KU23.

13. Övriga motionsförslag behandlade i förenklad ordning, punkt 10 (c)

av Kerstin Lundgren (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om motionsförslag behandlade i förenklad ordning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:K298, 2005/06:K420 yrkande 1, 2005/06:K450 yrkande 4, 2005/06:T558 yrkande 4 och 2005/06:T608 yrkande 7 och avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Ställningstagande

Utskottet har inom ramen för förenklad motionshantering avstått från att närmare behandla de motioner som finns upptagna i förslagspunkt 10. I fråga om de motionsförslag som jag ansett att utskottet borde ha tillstyrkt hänvisar jag till tidigare ställningstagande beträffande motsvarande frågor som kommer till uttryck i reservationer i betänkande 2004/05:KU23 och i avvikande mening i yttrande 2003/04:KU6y.

14. Övriga motionsförslag behandlade i förenklad ordning, punkt 10 (mp)

av Gustav Fridolin (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om motionsförslag behandlade i förenklad ordning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:K219, 2005/06:K288 yrkande 6, 2005/06:K411 och 2005/06:K438 samt avslår de övriga motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Ställningstagande

Utskottet har inom ramen för förenklad motionshantering avstått från att närmare behandla de motioner som finns upptagna i förslagspunkt 10. I fråga om de motionsförslag som jag ansett att utskottet borde ha tillstyrkt hänvisar jag till tidigare ställningstagande beträffande motsvarande frågor som kommer till uttryck i reservationer i betänkandena 2003/04:KU9, 2003/04:KU13 och 2004/05:KU23.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:K208 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att minska antalet ledamöter i Sveriges riksdag till 249 ledamöter.

2005/06:K213 av Carl-Axel Roslund (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om medborgarskap för grova brottslingar.

2005/06:K219 av Peter Danielsson och Tobias Billström (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ta bort kravet på tio års medborgarskap för att bli statsråd.

2005/06:K255 av Rigmor Stenmark (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över integritetsskyddet för Sveriges konung.

2005/06:K269 av Göran Lennmarker m.fl. (m):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fördelning av offentlig makt och uppgifter.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om människors deltagande i demokratin.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regeringsbildningen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förstärkt rättsstat.

2005/06:K288 av Gustav Fridolin m.fl. (mp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en lagstiftning för att begränsa möjligheten till återval som riksdagsledamot.

2005/06:K298 av Karin Svensson Smith m.fl. (-, fp, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en översyn av regeringsformen i syfte att möjliggöra införande av trängselavgifter där lokala och regionala beslutsfattare även

formellt ges ett avgörande inflytande över införande, utformning, justering och avskaffande av trängselavgifter liksom över de ekonomiska förutsättningarna.

2005/06:K319 av Jörgen Johansson (c):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tilläggsdirektiv till grundlagsutredningen i syfte att stärka det reella kommunala självstyret.

2005/06:K343 av Torsten Lindström (kd):

Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ändring i grundlagen avseende statsråds bakgrund i enlighet med vad som anförs i motionen.

2005/06:K347 av Lars Ohly m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utarbetande av förslag till en republikansk författning.

2005/06:K352 av Christin Hagberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om republikanskt statskick.

2005/06:K355 av Hillevi Larsson och Veronica Palm (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om övergång till republik.

2005/06:K374 av Louise Malmström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen vad i motionen anförs om att se över vårt framtida statskick.

2005/06:K375 av Fredrik Olovsson och Johan Löfstrand (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att införa republik.

2005/06:K379 av Torsten Lindström och Olle Sandahl (båda kd):

Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till ändring så att statschefen och övriga medlemmar i den kungliga familjen erhåller religionsfrihet på samma villkor som rikets övriga invånare.

2005/06:K387 av Ingvar Svensson m.fl. (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning om subsidiaritetsprincipen i syfte att grundlagsfästa den och därmed göra den till en vägledande norm för den demokratiska uppbyggnaden.

2005/06:K390 av Ingvar Svensson m.fl. (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen genom tilläggsdirektiv till Grundlagsutredningen genomför en utredning med syfte att fastställa en tydlig kommunal kompetens i grundlagen, t.ex. genom en hänvisning till en särskild kommunalordning likartad riksdagsordningen.

2005/06:K411 av Elizabeth Nyström och Ulla Löfgren (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av konstitutionen vad avser politiska vildars agerande.

2005/06:K418 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att republik bör införas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att så länge som monarkin existerar som statskick bör kungen fråntas sin roll som ordförande i Utrikesnämnden.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att så länge som monarkin existerar som statskick bör utländska ambassadörer överlämna sina kreditivbrev hos talmanen eller utrikesministern.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att så länge som monarkin existerar som statskick bör utrikesministern utfärda utnämningssbrev till svenska konsulater utomlands.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att så länge som monarkin existerar som statskick bör statschefens roll i förhållande till främmande makt utövas av talmanen eller statsministern.

2005/06:K420 av Kerstin Lundgren m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett Sverige uppbyggt underifrån, utifrån federalismens principer, skulle göra makten tydlig och ge medborgarna ökad möjlighet att både delta, påverka och utkräva ansvar på alla nivåer.

2005/06:K421 av Sven Gunnar Persson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om karantänsregler för ministrar.

2005/06:K430 av Tobias Krantz m.fl. (fp):

7. Riksdagen beslutar om ett mer öppet tillsättningsförfarande vid val av riksrevisorer.

2005/06:K438 av Tasso Stafilidis (v):

Riksdagen beslutar i enlighet med vad i motionen anförs om en begränsning av antalet mandatperioder en person får vara ledamot av Sveriges riksdag.

2005/06:K445 av Maud Olofsson m.fl. (c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett starkare och tydligare skydd för det kommunala självstyret i grundlagen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en grundlag som bygger på federalismens principer.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge tilläggsdirektiv till Ansvarskommittén och Grundlagsutredningen.

2005/06:K449 av Henrik S Järrel (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändring av 1 kap. 7 §, andra stycket regeringsformen.

2005/06:K450 av Tobias Krantz m.fl. (fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett konvent eller konventsliknande organ tillkallas vid sidan av och/eller i nära anslutning till den parlamentariskt sammansatta kommittén.

2005/06:K451 av Tobias Krantz m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge frågan om regeringens utnämningssmakt förtur i Grundlagsutredningen.

2005/06:K455 av Helena Höij m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en utredning bör få i uppdrag att föreslå en generell rätt att inneha offentliga politiska uppdrag.

2005/06:Ju384 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda förutsättningarna för införandet av en författningsdomstol i Sverige.

2005/06:L375 av Lars Ohly m.fl. (v):

6. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att könsidentitet skall omfattas av 1 kap. 2 § regeringsformen.
7. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att 2 kap. 15 § regeringsformen ges följande lydelse: Lag eller annan föreskrift får ej innebära att någon missgynnas därför att han eller hon med hänsyn till ras, hudfärg, etniskt ursprung, sexuell läggning eller könsidentitet tillhör en annan minoritet.

2005/06:Sf389 av Sven Brus m.fl. (kd):

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att återkalla medborgarskap som erhållits genom mutor eller bestickning.

2005/06:T379 av Jörgen Johansson (c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommun ges rätt att införa biltullar och trängselavgifter i syfte att begränsa negativ miljöpåverkan.

2005/06:T558 av Peter Pedersen m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge alla kommuner rätt att ta ut trängselavgifter i tätort.

2005/06:T608 av Johnny Gylling m.fl. (kd):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införande av trängselavgifter skall initieras av och finansieras av berörda kommuner eller regioner.

2005/06:MJ523 av Kerstin Lundgren m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett stärkt grundlagsskydd för äganderätten.

2005/06:N480 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att äganderätten måste erkännas som fundamental princip och ges grundlagsskydd.

2005/06:A258 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avskaffande av krav på svenskt medborgarskap för att erhålla vissa statliga tjänster och uppdrag m.m.